

ISSN: 2146-1740
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayd>,

Araştırma Makalesi

SOSYAL YENİLİKÇİLİK VE REKABET GÜCÜ İLİŞKİSİ: ELAZIĞ İLİ KAMU ÇALIŞANLARI ÖRNEKLEMİ

RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL INNOVATION AND COMPETITIVENESS:
SAMPLE OF PUBLIC EMPLOYEES IN ELAZIG PROVINCE

Mehmet KARAHAAN¹

Sait PATIR²

Celal SİRACOĞLU³

Öz

Makale Bilgi

Gönderilme:
28/01/2021

Kabul:
14/02/2021

Sosyal yenilikçilik, dünyada sürdürülebilir bir yaşam sağlamak üzere; kültür, ekonomi, çevre gibi sosyal konulara odaklanan ve bunlarla ilgili sorunlara toplumsal çıkarları gözetererek yenilikçi çözümler üretmektir. Sosyal yenilikçilik, sosyal sorunların çözülmesinde ve toplumdaki her bireyin ihtiyaçlarının karşılanmasında, yeni fikirlerin yaşama geçirilmesi ile öncelikle bireyler ve grupların yaşamlarında bir fark oluşturmayı, daha geniş anlamda toplumsal değişimi gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Yaşanan hızlı değişimlere ayak uydurmak, rakiplere karşı rekabet avantajı kazanmak ve bu avantajı sürdürebilmek için yeni yollar aranmaktadır. Günümüzde bu avantajı sağlayan araçlardan birisi olarak kabul edilen sosyal yenilikçilik kapasitesi, rekabet gücünü artırmada kullanılmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmada, bölgesel kalkınmanın önemli dinamiklerinden birisi olan sosyal yenilikçilik düzeyini artırarak rekabet üstünlüğü elde edebilmek amaçlanmıştır. Çalışmaya bilgi sağlamak üzere Elazığ ilinde çalışan kamu personelinden basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 360 kişilik örneklem gruba yüz yüze bir anket uygulanması yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; kamu çalışanlarının sosyal yenilikçilik seviyesi beş üzerinden ortalama 3,94 puan olarak hesaplanmış ve bu ortalama ile kamu personelinin sosyal yenilikçilik seviyesinin oldukça iyi olduğu ve konuyla ilgili faaliyet ve etkinliklere katılanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin arttığı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal yenilikçilik, Sosyal değişim, Rekabet gücü.

¹ Doçent Doktor, Fırat Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-0402-0020, m.karahan@firat.edu.tr.

² Profesör Doktor, Bingöl Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-1592-1094, spatir@bingol.edu.tr.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-8922-9199, celalsiracoglu@hotmail.com.

Abstract

Article Info

Received:
28/01/2021

Accepted:
14/02/2021

Social innovation, in order to ensure a sustainable life in the world; is to produce innovative solutions focusing on social issues such as culture, economy and environment and taking into consideration the social interests to the problems related to these. Social innovation aims to make a difference in the lives of individuals and groups and to realize social change in a wider sense through the implementation of new ideas in life, in solving social problems and meeting the needs of every individual in the society. New ways are sought to keep up with the rapid changes experienced, to gain a competitive advantage against competitors and to maintain this advantage. Today, social innovation capacity, which is considered as one of the tools providing this advantage, is used to increase competitiveness. In this study, it is aimed to gain competitive advantage by increasing the level of social innovation, which is one of the important dynamics of regional development. In order to provide information for the study, a face-to-face questionnaire was applied to a sample group of 360 people selected via simple random sampling method from public personnel working in Elazig province. According to the results obtained from the study; the social innovation level of civil servants is calculated as 3.94 points out of five, and with this average, it is evaluated that the social innovation level of public personnel is quite good and accordingly, the province has a competitive advantage over its neighbour's.

Keywords: Social innovation, Social change, Competition power.

1. Giriş

Sosyal yenilikçilik kavramı, sağlıklı bir yaşamı sürdürülebilir kılmak için kültür, ekonomi ve çevre gibi sosyal konulara odaklanan ve bu konularda karşılaşılan sorunlara toplumsal çıkarları gözönünde bulundurarak yenilikçi çözümler bulmak üzere kullanılmasıdır. Bu manada, yeni kavramın ve kapsamın belirlenmesi, sosyal yenilikçilik ve rekabet gücü ilişkisinin ortaya çıkarılmasıyla ilgili araştırmaların yapılması, günümüzde hayati derecede önem kazanmış ve araştırmacıların yoğun ilgisini çekmiştir. Sosyal yenilikçilik, ilk hedefi “sosyal” olan kurumlar yoluyla yayılan ve genişletilen, sosyal ihtiyaçları karşılamak amacıyla harekete geçirilen yenilik faaliyetleri ve hizmetleri anlamına gelmektedir (Mulgan, 2006: 146). Sosyal yenilikçilik yeni fikirler, yeni stratejiler ve uygulamaları içeren bir süreçtir. Sosyal yenilikçilik; sosyal sorunların çözülmesinde ve toplumdaki her bireyin ihtiyaçlarının karşılanmasında, yeni ve yaratıcı fikirlerin yaşama geçirilmesi ile öncelikle bireyler ve grupların yaşamlarında bir fark oluşturmayı, daha geniş anlamda toplumsal düzeyde bir değişim gerçekleştirmeyi ve bu değişimin yönünü belirlemeyi hedeflemektedir (Özmete, 2013).

Dünyanın dört bir yanındaki işletmeler, yaşanan hızlı değişimden yararlanmak ve rakiplerine karşı rekabet avantajı kazanmak ve bu avantajı sürdürebilmek için performanslarını

artırmanın yeni yollarını aramaktadır. İşletmelere bu avantajı sağlayan araçlardan birisi olarak kabul edilen yenilikçilik kapasitesi, günümüz işletmelerinin rekabet gücünü ve performansını artırmada kullanılmaktadır (Kalyar, 2012). Firma düzeyinde, endüstri düzeyinde, ulusal ve uluslararası düzeyde ele alınabilen rekabet gücü; piyasa başarısıyla insanların yaşam kalitesinin artırılmasıdır. Başarı düzeyinin belirleyicileri, işletmelerde daha fazla istihdam sağlanması, gelir düzeyinin yükselmesi, mal ve hizmetlerin daha fazla yaygınlaştırılmasıdır. Gelir düzeyinin artırılmasıyla birlikte hayat kalitesinin artması ve bunun ülke çapında yaygın hale getirilmesidir. Bununla birlikte rekabet gücü açıkça bir sektörün diğer ülkelerin sektörlerine göre daha fazla gelir ve istihdam oluşturma kuvvetidir. Rekabet gücü, genel olarak firmanın pazardaki payını, kar edebilirliğini ve büyüme kuvvetini önceki seviyesine göre daha fazlalaştırmasıdır. Bu durumun ülkeye kazandırdığı, firmaların sayı ve etkinliğinin daha da fazlalaşması, bunun yanı sıra uluslararası piyasalarda ülkenin daha güçlü konuma gelmesi, ülkenin uluslararası ekonomik, sosyal ve siyasal gücünün artmasıdır (Karahana, 2016: 45).

Yeniliğe dayalı rekabet düzeyinde işletmelerin daha fazla yenilik yaptığı bir ekonomik yapı oluşmakta, pazarda katma değeri yüksek ürünlerin oranı yükselmekte, toplumun yaşam kalitesinin artışıyla birlikte talep artışları yaşanmaktadır. Bu durumda işletmeler, yeniliğin etkisiyle daha fazla teknoloji kullanma eğilimi göstermekte, yeni pazarlara yönelmekte ve yeni rekabet stratejileri geliştirmek suretiyle rekabet seviyelerini korumak ve geliştirmek istemektedirler (Erkut & Albayrak, 2010). Rekabet gücü günümüz değişen ekonomik yapısı içinde giderek önemi artırmakta, işletmeler kadar kentler ve bölgeler de rekabet üstünlüğü elde etme gayretiyle daha kârlı şirketleri, nitelikli işgüçlerini, daha fazla gelir kazandıran yeni faaliyet alanlarını tasarlamaya gayret etmektedirler. Bu sürecin daha iyi tanımlanabilmesi ve değerlendirilebilmesi için tüm rekabetin seviyelerine yönelik geniş araştırmalar yapılmalı ve çalışma sonuçlarının tartışılmasına önemli derecede ihtiyaç vardır. Burada unutulmaması gereken önemli bir konu, hedeflenen rekabet düzeylerine uygun stratejilerin belirlenmesi ve her rekabet düzeyinin diğerleriyle ilişkilerinin tanımlanmasıdır.

Bu bağlamda yapılan çalışmada, önemli bir rekabet aracı olarak kabul edilen sosyal yenilikçiliğin rekabet gücüne pozitif yönde sağladığı katkıları ve bölgesel rekabette bir adım daha önde olabilmek için atılması gereken adımları belirleyebilmek amacıyla böyle bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir. Çalışma, ülkemizde özel sektörün oldukça zayıf olduğu doğu Anadolu bölgesi illerinden birisi olan Elazığ ilinde yapıldığından, bölgesel kalkınmada daha etkin rol oynadığı kabul edilen kamu sektöründen seçilen örneklem bir grup üzerinde

yapılmıştır. Böylelikle, ilde görev yapmakta olan kamu personelinin mevcut sosyal yenilikçilik seviyeleri ve karşılaştıkları sorunlar da belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmacılar tarafından hazırlanan anket, Elazığ ili ve ilçelerinde görev yapmakta olan kamu personelinin rastgele yöntemle belirlenen örneklem gruba yüz yüze uygulanmış ve elde edilen bulguların istatistiksel analizleri yapılarak yorumları aşağıda sunulmuştur. Çalışmanın son kısmında, elde edilen bulgulara göre kamu çalışanlarının sosyal yenilikçilik kültürünün artırılması ve yaygınlaştırılabilmesini sağlamak üzere neler yapılabileceği konusunda öneriler geliştirilmiş ve böylelikle bölgesel rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

2. Literatür Taraması

Sosyal yenilikçilik kültürünün artırılması yoluyla rekabet gücünün artırılmasına ilişkin yapılan geniş literatür araştırması sonucunda tespit edilen uygulamalı çalışmalar ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar aşağıda özetle sunulmuştur.

Gössling ve Rutten (2006), yaptıkları çalışmada yapılan yenilik faaliyetlerinin GSYH'nin artırılması, kültürel zenginliğin artırılmasını, bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesini ve bölgede nüfusun yoğunlaşmasını olumlu etkilediğini tespit etmişlerdir. Çalışmada, AB ülkelerinin ulusal ve bölgesel verileri lineer regresyon modeliyle analiz edilmiş ve analiz sonucunda, GSYH'nin gelişimi dışındaki faktörlerin yenilikçiliğe pozitif etki yaptığı ileri sürülmüştür.

Erkut ve Albayrak (2010), rekabet gücü ile yenilikçilik arasındaki ilişkiyi tanımlamak amacıyla yaptıkları çalışmada; rekabet gücü yüksek olan bir bölgede, orta ve ileri teknoloji düzeyinde ve yenilikçilik potansiyeli bulunan otomotiv sektörünü incelemişlerdir. Çalışma alanı, İstanbul ile Doğu Marmara Bölgesi'nden seçilen Kocaeli, Sakarya ve Bursa illeri olup, bu illerde otomotiv sektöründe faaliyet gösteren firmalarda anket uygulaması yapılmıştır. Bölgenin rekabet gücüne etki eden faktörler analizler sonucu tespit edilmiş ve rekabet gücü ile yenilikçilik arasındaki ilişki de regresyon analiziyle araştırılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; yenilikçiliğin rekabet gücünü pozitif yönde etkilediği, bununla birlikte yenilikçilik stratejileri, rekabet stratejileri ve çevre faktörlerinin de rekabet gücünü etkilediği tespit edilmiştir.

Işık ve Kılınç (2012), yaptıkları çalışmada; gelişmiş ülkeleri yenilik-güdümlü, gelişmekte olan ülkeleri ise yatırım güdümlü ekonomiler olarak belirlemişlerdir. Çalışmada,

yenilikçilik ve ekonomik kalkınma arası ilişki, bu ilişkiyi açıklayan yaklaşımlar ve göstergeler, AB ülkeleri ve Türkiye özelinde incelenmiştir. Çalışma sonucunda, iktisadi kalkınma ile yenilikçilik arasında pozitif korelasyon belirlenmiş, üst düzeyde kalkınmış ülkeler yenilik-güdümlü, en alt seviyede olan ülkeler faktör güdümlü, diğer ülkeler ise yatırım güdümlü ekonomiler olarak adlandırılmıştır.

Cajaiba-Santana (2014), gelecekte yapılacak yenilik çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yaptığı çalışmada; sosyal yenilikçiliği toplumsal değişime öncülük eden yeni sosyal uygulamalar olarak tanımlamış, kurumsal yapılanma teorilerini temel alarak sosyal değişimin itici gücü olan sosyal yeniliğe yeni bir kavramsal çerçeve sunmuştur. Çalışmada, yenilikçilik literatüründe henüz tartışılmayan yeni bir kavramın keşfedilmesinin yolları aranmakta, sosyal yenilikçiliğin oluşum süreçleri tanımlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın amacı, sosyal yenilikçilik kavramının bir tek bakış açısına göre değil, karmaşık süreçlerin açıklandığı ve farklı yaklaşımlara göre genel bir tanımlamasının yapılmasıdır.

Çakın ve Özdemir (2015), yaptıkları çalışmada bölgesel kalkınma ve bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesinde, Ar-Ge, yenilik ve bilgiye dayalı faaliyetlerin önem kazandığı ifade edilmiştir. Ülkeler de ekonomik büyümenin en önemli unsurunun yenilikçilik olduğunu anlatılmış ve Ar-Ge yatırımlarına daha fazla kaynak ayrılması gerektiği ileri sürülmüştür. Çalışmada, temel Ar-Ge ve yenilik göstergeleri dikkate alınarak, Türkiye’de istatistikî bölge birimleri sınıflaması Düzey 1’de yer alan 12 adet bölgenin 2010, 2011 ve 2012 yıllarındaki yenilik performansları değerlendirilmiştir.

Aydın ve Oral (2016), yaptıkları çalışmada yenilikçiliğin küresel rekabetteki önemine vurgu yapmış ve bu çerçevede yenilikçiliğin kökenlerini oluşturan sanayi toplumu ve bilgi toplumunun ortaya çıkışı, yenilikçilik, firmaların yenilikçilikteki rolüne değinilmiştir. Çalışmada, gelişmiş ve gelişmekte olan bazı ülkelerin yüksek teknoloji ürün ihracatları veri olarak alınmış ve bu verilere göre, sanayi toplumu-bilgi toplumu olarak nitelenen batı ülkeleri ve 1980’li yıllardan itibaren yüksek büyüme hızı yakalayan Doğu Asya ülkelerinin yenilik ve rekabet gücü açısından daha ileri seviyelerde olduğu ileri sürülmüştür.

Kazançoğlu ve Dirsehan (2016), Seferihisar’da yapılan araştırmada Türkiye’nin ilk “sakin şehir” unvanlı ilini örnek olay olarak incelemişlerdir. Seferihisar’ın sakin şehir unvanını aldıktan sonra, ne tür sosyal yenilikler yaşadığı, şehrin ekonomisiyle birlikte sosyal yapısında

meydana gelen değişiklikler ve bu değişimlerin bölge halkının gelişimine, kalkınmasına etkileri ve sosyal yeniliğin bu süreçteki fonksiyonu ve gücünü ayrıntılı olarak incelemişlerdir.

Kerimoğlu ve Sözer (2017), yaptıkları çalışmada Türkiye'nin düzey 2 bölgesinin rekabet edebilirliğini, bununla ilgili önceden yapılan çalışmalardan faydalanarak ekonomik, fiziksel, sosyal çevre ve insan sermayesi başlıklarını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda; Türkiye'nin rekabetçiliğini etkileyen “güçlü ekonomik yapı” ve “insan sermayesi” gibi iki temel bileşen ortaya çıkarılmış, bölgesel rekabetçilik potansiyellerinin, güçlü bir ekonomik yapı inşa etmek için gereken özel sermaye, yenilikçi yapı ve insan sermayesine bağlı olduğu ileri sürülmüştür.

Yavuzaslan (2017), yapmış olduğu çalışmada AB'nin sosyal entegrasyon çalışmalarını, yenilik politikası ve sosyal yenilik çalışmaları kapsamında incelemiş, AB'nin sosyal bütünleşmeyi sağlama amacına kavuşması için yenilikçi bir anlayışa gerek olduğu görüşü ileri sürülmüştür. Çalışmada, AB'nin bütünleşme sürecinde yaşadığı sorunları çözmek üzere çağdaş bir yöntem olan sosyal yenilikçiliğin kullanılabilceğini örneklerle anlatılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, AB ülkelerinde gerçekleştirilen sosyal yeniliklerin, üye ülkelerin birbirleri arasındaki refah seviyesi farklarını azaltmada ve sosyal entegrasyonu sağlamada oldukça yararlı olacağını ileri sürmüştür.

Chueri ve Araujo (2018), yaptıkları çalışmalarında sosyal yenilikçilik projelerinin geliştirilmesinde kullanılan son teknikleri belirlemek amacıyla bir literatür çalışması yapmışlardır. Çalışmada, mevcut 576 araştırmadan 28 makale seçilmiş ve değerlendirilmeye alınmıştır. Çalışmada, sosyal yenilik projelerinin geliştirilmesiyle ilgili sistematik bir literatür haritalama metodu uygulanarak proje çalışmaları analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; sosyal yenilik geliştirme süreçlerinin fikirden-uygulamaya ve ölçeklenebilirliğe kadar tam olarak tanımlanamadığı, yöntem ve araçların kullanımının, uygulama sonuçlarının eksik olduğu ve kuruluşların yeteneklerini nasıl geliştirdiği konusunda çok sınırlı bilgilere ulaşıldığı ifade edilmiştir.

3. Araştırmanın Amacı, Yöntem ve Kapsamı

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışma, örgütsel başarıyı olumlu yönde etkileyen ve zamanımızın önemli rekabet araçlarından biri olan sosyal yenilikçiliğin kamu çalışanlarınca benimsenmesi ve

farkındalığının artırılarak bölgesel rekabet gücünün yükseltilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmayla kamu personelinin farkındalık düzeyleri belirlenerek eğitim yoluyla daha üst seviyelere çıkarılması için neler yapılması gerektiği ve bununla birlikte yapılan uygulamalarda sıklıkla karşılaşılan sorunların belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Yapılan çalışmanın evreni Elazığ il ve ilçelerinde görev yapmakta olan kamu çalışanları olup, bu evrenden farklı kurumlarında görev yapan 360 kamu çalışanı örneklem olarak alınmıştır. Örnekler rastgele yöntemle seçilmiş ve bunlar Elazığ ilinde görev yapmakta olan kamu çalışanlarının tamamını temsil ettiği varsayılmıştır. Çalışmada kullanılan anket uygulaması, 2019 yılı Eylül-Ekim ayında yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Yapılan çalışmada yüz yüze anket yöntemiyle veriler toplanmış, anketin hazırlanırken daha önceki araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş (Eren, 2010; Aksay, 2011; Özdemir ve Ar, 2015), uzman görüşüne başvurulmuş ve bu bilgiler ışığında yeni bir anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu ankette, çalışanların demografik özellikleri ve kamu çalışanlarının sosyal yenilikçilik seviyelerini belirlemeye yönelik iki bölüm mevcuttur. Anket sorularının cevaplandırılması için katılımcılara beşli likert tipi seçenekler verilmiş ve cevaplar MS Excel ortamında sosyal yenilikçilik puanına dönüştürülerek değerlendirilmiştir.

Hazırlanan ankette otuz sekiz soru vardır. Bu soruların sekiz tanesi katılımcıların demografik bilgilerini, otuz adedi ise sosyal yenilikçilik seviyesini ölçen sorular olup bu otuz madde için hesaplanan Alfa güvenilirlik katsayısı 0,90 olup, elde edilen bu katsayıya göre ölçeğin güvenilirliğinin çok iyi olduğuna karar verilmiştir. Anket çalışması sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak istatistiksel analiz ve yorumları yapılmıştır.

3.4. Araştırmadan Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirmeler

Araştırmaya katılan kamu personelinin 2019 yılı Eylül-Ekim aylarında elde edilen bulgular istatistiksel analizlerden (yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve F testi) geçirilerek sonuçlar; kamu personelinin demografik bulguları ve sosyal yenilikçilik seviyeleri başlıkları altında aşağıda yorumlarıyla birlikte sunulmuştur.

3.4.1. Kamu Çalışanlarının Demografik Özellikleri

Elazığ ili sınırları içinde görev yapan kamu personelinden rastgele yöntemle seçilen 360 kişilik örneklem grubunun demografik bilgileri, frekans ve yüzde istatistik analizlerine göre hesaplanmış ve aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılanların %34(122) kadın, %66(238) erkek, çoğunluğu erkektir. Yaş durumuna göre dağılımları; %48(173) 31-40 yaşlarında, %33(119) 18-30 yaşlarında, %55(15) 41-50 yaşlarında, %11(3) 51-60 yaşlarında, %2(1) 61 ve daha fazla yaşlarda, çoğunluğu 31-40 yaşlarında yani orta yaşlardadır. Eğitim durumlarına göre dağılımları, %51(183) lisans mezunu, %22(79) ön lisans mezunu, %18(65) lise mezunu, %7(24) lisansüstü, %2(9) ilkokul mezunu, çoğunluğu lisans mezunudur.

Tablo 1
Kamu Personelinin Demografik Bilgileri

		F	%
Cinsiyet	Kadın	122	34
	Erkek	238	66
Yaş	18-30	119	33
	31-40	173	48
	41-50	55	15
	51-60	11	03
	61 ve üstü	02	01
Eğitim Durumu	İlköğretim	09	02
	Lise	65	18
	Ön lisans	79	22
	Lisans	183	51
	Lisansüstü	24	07
Hizmet süresi	0-5	139	39
	6-10	127	35
	11-15	53	15
	16-20	17	05
	21 ve üstü	24	06
Faaliyetlere Katılım	Evet	61	17
	Hayır	299	83
Ders Kurs Alma	Evet	27	08
	Hayır	333	92
	Toplam	360	100

Kamu çalışanlarının hizmet sürelerine göre dağılımları; %39 (139) 0-5 yıl, %35 (127) 6-10 yıl, %15 (53) 11-15 yıl, %7 (24) 21 yıl ve üstü çalışanlar olup, çoğunluğu 0-5 yıl arasında çalışanlardır. Araştırmaya katılanların sosyal yenilikçilikle alakalı eğitim, ders veya kurs alma durumlarına göre dağılımları; %92 (333) hayır, %8 (27) evet aldım şeklinde olup, konuyla ilgili herhangi bir faaliyet veya etkinliğe katılma durumları ise; %83(299) hayır, %17 (61) evet katıldım şeklindedir.

3.4.2. Çalışanların Sosyal Yenilikçilik Düzeyleri

Anket uygulamasına katılan kamu personelinin sosyal yenilikçilik düzeyleri; ankete verdikleri cevaplara göre (5’li likert seçeneklerinin aritmetik ortalaması) beş tam puan üzerinden ortalama 3,94 puan olarak hesaplanmış ve bu ortalama, kamu personelinin sosyal yenilikçilik seviyesinin oldukça iyi olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Daha sonra anket sorularına verilen tüm cevaplar, bu ortalama puan ile karşılaştırılmış, standart sapmaları hesaplanmış ve yorumlamaları yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kamu çalışanlarının hiçbir çıkar beklemeden çevresindekilere yararlı olmak ($\bar{X}=4,52$; $s=0,78$) istedikleri, sürdürülebilir bir sosyal gelişim sağlamak için öncelikle zihinlerinin değiştirilmesi gerektiğine ($\bar{X} = 4,52$; $s=0,78$) inandıkları yorumu yapılmıştır.

Araştırmaya katılan çalışanların sosyal ihtiyaçlarını karşılama ve sorunları çözmeye yeni teknolojileri kullanmak gerektiği ($\bar{X}=4,44$; $s=0,80$), sosyal konularda empati yapma ve başkalarına yardım etme düşüncesine katıldıkları ($\bar{X}=4,44$; $s=0,72$), sosyal yenilikçiliğin bilhassa gelişmekte olan ülkelerde daha önemli olduğu ($\bar{X}=4,39$; $s=0,94$) yorumları yapılmıştır.

Uygulamaya katılanların, toplumsal yaşam düzeyini yükseltmek için sosyal içerikli yeni ürün/hizmet geliştirmek istedikleri ($\bar{X}=4,35$; $s=0,82$), fikirlerinin her zaman başarılı olmayabileceğine ve hata yapabileceğini kabul ettikleri ($\bar{X}=4,33$; $s=0,84$), uzun süreli sağlıklı ve sorunsuz bir ekonomik ortam oluşturmak için sosyal yeniliğin çok önemli olduğunu ($\bar{X}=4,22$; $s=0,84$), düşündükleri yorumları yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kamu çalışanları, toplumun yenilikçilik gücünü artırabilmek için bilimsel eğitim tekniklerinin geliştirilmesi gerektiğine ($\bar{X}=3,92$; $s=1,03$), sosyal dayanışma ve katılımı artırma yollarının aranması gerektiğine ($\bar{X}=4,19$; $s=0,92$), sosyal problemlerle ilgili bireysel sorumluluk hissetmek gerektiğine ($\bar{X}=4,19$; $s=0,92$) inanmaktadırlar.

Araştırmaya katılanlar, sosyal konuların ilgilerini çektiği ($\bar{X}=4,17$; $s=0,84$), toplumda sosyal bir değişim yapmanın bireysel başarıdan daha önemli ($\bar{X}=4,08$; $s=0,97$) olduğuna, sosyal alışkanlıklarda ve kurallarda değişiklik yapacak fırsatlar aranması gerektiğine ($\bar{X}=4,05$; $s=0,99$) inanmaktadırlar.

Araştırmaya katılan çalışanlar; çevre, sanat, eğitim, sağlık ve ekonomi gibi sosyal sahalarda gelişim sağlayacak fikirler üretebilmek ($\bar{X}=4,02$; $s=0,83$) gerektiğine, fikirlerinin

gerçeğe dönüşmesi durumunda bunun beklentilerini karşılayabileceğine ($\bar{X}=4,01$; $s=0,82$), mevcut kaynaklarla yetinmeden sürekli yeni fırsatlar aranması gerektiğine ($\bar{X}=3,98$; $s=0,99$), sorunları bulup sistemi daha iyi yapabilecek yeni çözümler geliştirebileceklerine ($\bar{X} = 3,98$ $s = 0,94$), sistemi iyileştirebilecek çözümler bulabileceklerine inanmaktadırlar.

3.4.3. Demografik Veriler ile Sosyal Yenilikçilik Düzeyi Arasındaki İlişki Analizleri

Çalışmanın bu kısmında demografik verilerden cinsiyet gibi iki değişkenli sorular ile yenilikçilik düzeyi puanlarının farklılaşmasını test etmek amacıyla istatistiksel analiz yöntemlerinden t testi uygulanmış, eğitim durumu ve hizmet süresi gibi ikiden fazla seçenekli olan sorularla yenilikçilik puanları arasında farklılaşmanın tespiti için de F testi (Anova) yapılmış, elde edilen sonuçlar ve yorumları aşağıda sıralanmıştır.

Anket çalışmasına katılan kamu çalışanlarının cinsiyetleriyle sosyal yenilikçilik seviyeleri arasındaki ilişki analizi neticesine bakılarak, iki değişken arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ($t= -0,990$; $p=0,054$) tespit edilmiştir.

Tablo 2

Çalışanların Cinsiyetleriyle Sosyal Yenilikçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	P
Sosyal yenilikçilik farkındalık düzeyi	1.Kadın	122	3,90	0,504	-0,990	0,054
	2.Erkek	238	3,95	0,491		

Tablo 2’de görüldüğü gibi, sosyal yenilikçilik düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış, ancak ortalama puanlara bakılarak yapılan değerlendirmede; erkeklerin sosyal yenilikçilik düzeyi ortalamasının ($\bar{X}=3,95$) kadınlarinkinden ($\bar{X}=3,90$) daha büyük olduğu, yani erkeklerin sosyal yenilikçiliklerinin kadınlara göre nispetten daha iyi olduğu yorumu yapılmıştır.

Kamu çalışanlarının yaşları ile sosyal yenilikçilik seviyeleri arası yapılan analiz (F testi) sonucunda, değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır ($F=1,784$; $p=0,132$).

Tablo 3
Yaş Durumu ile Sosyal Yenilikçilik Seviyesi İlişkisi

Boyut	Yaş	N	\bar{X}	S	F	P
Çalışanların Yaşları	18-30	119	3,89	0,465		
	31-40	173	3,95	0,504		
	41-50	055	4,02	0,532	1,784	0,132
	51-60	011	3,64	0,418		
	61 ve üstü	002	3,85	0,495		

Tablo 3’de görüldüğü gibi, kamu çalışanlarının yaşlarıyla sosyal yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış ($p>0,05$), ancak ortalama puanlara bakılarak yapılan değerlendirmeye göre; orta (41-50) yaş gurubundaki çalışanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin ($\bar{X}=4,02$) nispeten daha yüksek olduğu yorumu yapılmıştır.

Kamu çalışanlarının eğitim durumlarıyla sosyal yenilikçilik seviyeleri arasındaki ilişki analizi sonuçlarına göre, her iki değişken arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($F=1,824$; $p= 0,122$).

Tablo 4
Eğitim Durumu ile Sosyal Yenilikçilik Düzeyi İlişkisi

Boyutlar	Eğt. Durumu	n	\bar{X}	S	F	p
Çalışanların sosyal yenilikçilik düzeyi	İlköğretim	009	3,59	0,919		
	Lise	065	4,02	0,465		
	Ön lisans	079	3,97	0,593	1,834	0,122
	Lisans	183	3,92	0,442		
	Lisans üstü	024	3,87	0,601		

Tablo 4’te kamu çalışanlarının eğitim durumu ile sosyal yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmekte, ancak ortalama puanlara bakılarak yapılacak değerlendirmeye göre; lise mezunu olanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin ($\bar{X}=4,02$) daha yüksek olduğu yorumu yapılmıştır.

Çalışanlarının hizmet süresi ile sosyal yenilikçilik seviyesi arasında yapılan analiz sonucuna göre, değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır ($F=0,380$; $p= 0,823$).

Tablo 5
Hizmet Süresiyle Sosyal Yenilikçilik Düzeyi İlişkisi

Boyutlar	Hizmet Süresi	n	\bar{X}	S	F	p
Çalışanların hizmet süresi	0-5 yıl	139	3,93	0,482	0,380	0,823
	6-10 yıl	127	3,96	0,518		
	11-15	053	3,90	0,507		
	16-20	017	4,00	0,290		
	21 ve üstü	024	3,86	0,558		

Tablo 5’te görüldüğü gibi, kamu çalışanlarının hizmet süreleri (deneyim durumu) ile sosyal yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış ($p>0,05$), ancak ortalamalara göre bir değerlendirme yapıldığında, 16-20 yıl hizmet süresi olan tecrübeli çalışanların sosyal yenilikçilik puanlarının daha yüksek olduğu yorumu yapılmıştır.

Çalışanlarının ilgili faaliyet ve etkinliklere katılımları ile sosyal yenilikçilik seviyesi arasındaki ilişki analizi (t testi) sonucuna göre, iki değişken arasında anlamlı bir ilişki vardır ($t= 5,608$; $p= 0,000$).

Tablo 6
Faaliyetlere Katılım ile Sosyal Yenilikçilik Seviyesi Arasındaki İlişki

Boyutlar	Faaliyet Etkinlik	n	\bar{X}	S	t	p
Faaliyet veya etkinliklere katılım	Evet	061	4,25	0,418	5,608	0,000
	Hayır	299	3,87	0,487		

Tablo 6’da görüldüğü gibi, kamu çalışanlarının ilgili faaliyet ve etkinliklere katılım durumlarıyla sosyal yenilikçilik farkındalık düzeyi arasında faaliyet ve etkinliklere katılanlar ($\bar{X}=4,25$) lehine anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuca göre, ilgili faaliyet ve etkinliklere katılanların sosyal yenilikçilik düzeyleri artmaktadır yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan kamu çalışanlarının ilgili ders veya kurs alma durumu ile sosyal yenilikçilik seviyeleri arasındaki analiz sonucunda, iki değişken arasında eğitim alanlar lehine anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($t=3,013$; $p= 0,003$).

Tablo 7
Ders/Kurs Alma Durumu ile Sosyal Yenilikçilik İlişkisi

Boyut	Eğitim Alma	n	\bar{X}	S	t	p
Konuyla ilgili herhangi bir ders veya kurs alma durumu	Evet	027	4,21	0,513	3,013	0,003
	Hayır	333	3,91	0,488		

Tablo 7’de görüldüğü gibi kamu çalışanlarının sosyal yenilikçilik seviyesi, konuyla ilgili ders veya kurs alanlarda ($\bar{X}= 4,21$) daha yüksek, almayanlarda ($\bar{X}=3,91$) daha düşüktür. Elde edilen bu sonuca göre, ilgili herhangi bir ders veya kurs alanların sosyal yenilikçilik seviyeleri daha yüksektir yorumu yapılmıştır.

4. Sonuç

Sosyal yenilikçilik; yeni fikirler, yeni stratejiler ve uygulamaları içeren bir süreçtir ve sosyal sorunların çözülmesinde, bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasında, yeni fikirlerin yaşama geçirilmesiyle öncelikle bireyler ve grupların yaşamlarında bir fark oluşturmayı, toplumsal düzeyde bir değişim gerçekleştirmeyi içermektedir. Günümüzde, ekonomik yapıda meydana gelen değişikliklerle beraber rekabet gücü kazanma anlayışı da giderek önemini artırmış ve işletmelerle birlikte kentler ve bölgeler de rekabet güçlerini artırmak için yarışır olmuşlardır. Bu rekabet yarışı ekonomik yapıyı etkilemekle birlikte kentsel altyapıyı, sosyal, kültürel donatıları ve yenilikçilik özelliklerini de etkilemiştir. Bu sebeple, bölgesel özellikler ve bölgeler arası gelişmişlik seviyelerine göre bölgesel rekabet seviyeleri farklılaşmaktadır. Rekabet gücü; genel anlamda bir işletmenin pazar payını, karlılığını ve büyüme gücünü daha evvelki seviyesine göre artırabilmesidir. Rekabet gücünün bölgeye kazanımı; firmaların sayı ve etkinliğinin artırılması ve bununla birlikte uluslararası piyasalarda ülkenin daha güçlü bir konuma gelmesi ve ülkenin uluslararası, sosyal, siyasal ve ekonomik gücünün artırılmasıdır. Bu bağlamda yapılan çalışmada, bölgesel gelişmenin önemli dinamiklerinden biri olan sosyal yenilikçilik kapasitesinin artırılması yoluyla bölgesel rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak amacıyla böyle bir çalışma yapılmış, günümüzde hayati önem kazanan bu uygulamalı çalışmanın sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Anket çalışmasına katılan kamu çalışanlarının çoğunluğu; herhangi bir maddi çıkar beklemezsizin çevresindekilere yararlı olmak istemekte, sosyal konular ilgilerini çekmekte, empati yaparak insanlara yardım etmek istemekte, sosyal dayanışma ve sosyal katılımı artırmanın yollarını aramakta, sosyal alanlarda gelişim sağlayacak fikirler üretebileceklerine, fikirlerin gerçeğe dönüşmesi halinde beklentilerinin karşılanacağına, sorunları bulup sistemi

iyileştirebilecek çözümler bulabileceklerine inanmaktadırlar. Kamu çalışanları, düşüncelerinin her daim başarılı sonuçlar vermeyebileceğini ve bazen hata yapabileceklerini kabul etmekte, sosyal problemlerle ilgili kendilerini sorumlu hissetmekte, toplumsal değişimler yapmanın kişisel başarıdan daha önemli olduğuna inanmakta, sosyal konulardaki alışkanlık ve kuralları değiştirecek fırsatların aranması, ellerindeki mevcut kaynaklarla sınırlı kalmayıp, sürekli yeni fırsatlar aranması gerektiğine inanmaktadırlar.

Araştırmaya katılanların büyük bir kısmı, sürdürülebilir bir sosyal gelişim sağlamak için öncelikle insanların düşüncelerinin değişmesi gerektiğine, sosyal yenilikçiliğin gelişmekte olan ülkeler için daha fazla öneme sahip olduğunu düşünmekte, uzun süreli sağlam bir ekonomik yapı oluşturmada sosyal yeniliklerin hayati öneme sahip olduğuna inanmaktadır (Yavuzaslan, 2017'da çalışmasında bu düşünceyle aynı doğrultuda sonuçlara ulaşmıştır). Çalışmaya katılanlar, sosyal gereksinimlerini karşılamak ve problemlerini çözebilmek için yeni teknolojiler geliştirilmesine ve kullanılmasına ihtiyaç olduğu, toplumun yaşam kalitesini yükseltmek için sosyal içerikli yeni ürünlere ihtiyaç olduğunu, yenilikçiliği güçlendirmek için yeni ve bilimsel eğitim faaliyetlerine gerek duyulduğunu ifade etmişlerdir.

Çalışmanın son kısmındaki, *sosyal yenilikçilik ve rekabet gücü arasındaki ilişkileri* belirlemek üzere yapılan t testi ve F testi analizleri sonucunda elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Yapılan ilişki analizi sonuçlarına göre; sosyal yenilikçilik düzeyinin cinsiyete göre değişmediği belirlenmiş, ancak ortalama puanlara bakılarak yapılan değerlendirmede erkeklerin kadınlara göre sosyal yenilikçilik düzeylerinin nispeten daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışanlarının yaşları ile sosyal yenilikçilik düzeyi puanları arasında da anlamlı bir farklılaşma bulunamamış ancak, yine ortalama puanlara bakılarak; orta yaş (41-50) gurubundaki çalışanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin daha yüksek olduğu yorumu yapılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, çalışanların eğitim durumlarına göre sosyal yenilikçilik düzeylerinin anlamlı bir şekilde değişmediği ancak, ortalama puanlara göre yapılan değerlendirmede, lise mezunlarının sosyal yenilikçilik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, çalışanlarının iş deneyimlerindeki değişmelerin sosyal yenilikçilik düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ancak, ortalama puanlara göre yapılan değerlendirmede hizmet süresi fazla olanların, yani daha çok tecrübeli olan çalışanların

sosyal yenilikçilik düzeylerinin de nispeten daha yüksek olabileceği değerlendirilmiştir.

Çalışanlarının sosyal yenilikçilikle ilgili faaliyet ve etkinliklere katılımlarının, sosyal yenilikçilik düzeylerini artırdığı (Gössling & Rutten, 2006'in çalışmasındakine benzer sonuçlar) ve buna göre, faaliyet ve etkinliklere katılanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin de yüksek olacağı yorumu yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, ilgili konularda ders veya kurs alan çalışanların sosyal yenilikçilik düzeylerinin arttığı, yani ders veya kurs gibi eğitim faaliyetleriyle sosyal yenilikçilik düzeyinin artırılabilirliği, böylelikle özelde, ilin rekabet önceliği kazanabileceği (Erkut & Albayrak, 2010; Gössling & Rutten, 2006'de bu fikri doğrular sonuçlar elde etmişlerdir), genelde ise ülke düzeyinde (Işık & Kılınç, 2012; Çakın & Özdemir, 2015; Aydın & Oral, 2016) sosyal yenilikçiliğin, ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacağı yorumu yapılmıştır.

Araştırmanın kısıtlarından birisi örneklemin yalnızca kamu çalışanlarından seçilebilmesidir. Bölge koşulları göz önünde tutularak konuyla ilgili özel sektör çalışanlarının görüşlerinin alınması zaman, ulaşım ve eğitim düzeyi kısıtlarından dolayı mümkün olmamıştır. Bu sorunların çözülmesi ve koşulların iyileşmesi durumunda ileriki çalışmalarda yapılacak çalışmaların özel sektör çalışanları, yöneticileri ve yerel yöneticileri de içine alacak şekilde yapılmasında fayda olacağı önerilebilir. Araştırmanın bir diğer kısıtlayıcısı ise bölgelere göre kültürel farklılıkların bulunmasıdır. Sosyal yenilikçilik kültürünün bölgeler arası farklılıklardan dolayı çalışmalarda değişik sonuçlar alınması ihtimaline karşı, ileriki çalışmalarda araştırmanın kapsamı genişletilip birkaç bölgede yapılabilir. Böylelikle bölgesel ve ulusal düzeyde sosyal yenilik kültürünün yaygınlaştırılmasına ve literatüre katkı sağlanabilir.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Aksay, K. (2011). *Yenilikçilik kültürünün örgütsel yenilikçilik üzerine etkisi: Konya ilinde faaliyet gösteren özel hastanelerde bir uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Annoni, P. & Kozovska, K. (2010). EU regional competitiveness index, European Commission. 4 Nisan 2019, http://easu.jrc.ec.europa.eu/eas/downloads/pdf/C5_8169.pdf.
- Aydın, F. & Oral, M. (2016). Yenilikçilik ve teknocoğrafya ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (42), 903-910.
- Beceren, E. (2004). Bölgesel rekabet gücü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9 (2), 279-302.
- Cajaiba-Santana G. (2014). Social innovation: Moving the field forward. A conceptual framework. *Technological Forecasting and Social Change*, 82, 42-51.
- Chueri, L. & Araujo, R. (2018). How social innovation projects are managed? Answers from a literature review. *European Public & Social Innovation Review*, 3 (2), 24.
- Çakın, E. & Özdemir, A. (2015). Bölgesel gelişmişlikte Ar-Ge ve inovasyonun rolü: Dematel tabanlı analitik ağ süreci (DANP) ve TOPSIS yöntemleri ile bölgelerarası bir analiz. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 115-144.
- Eren, H. (2010). *Üniversite öğrencilerinin sosyal yenilikçilik kapasitelerinin teknolojik yenilikçilik eğilimlerine etkisini ölçmeye yönelik bir model önerisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erkut, G. & Albayrak, A.N. (2010). Yenilikçilik-rekabet gücü ilişkisi: Otomotiv sektörü örneği. *İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım Dergisi*, 9 (1), 155-166.
- Gössling, T. & Roel, R. (2006). Innovation in regions. 16 Eylül 2010, <http://www.informaworld.com/smpp/title~content=t713417253>.
- Halaç, S., Eren, H. & Bulut, Ç. (2014). Sosyal yenilikçilik: bir ölçek geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 165-190.
- Işık, N. & Kılınç, E. C. (2012). İnovasyon-güdümlü kalkınma: Avrupa birliği ülkeleri ve Türkiye üzerine bir inceleme. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 1 (1), 31-68.
- Jali, M.N., Abas, Z. & Ariffin, A.S. (2016). Social innovation and knowledge resource: A conceptual understanding. *Journal of Business and Economics*, 7 (9), 1572-1579.
- Kalyar, M.N. (2012). Individual innovation and its antecedents: Mediating role of creativity and self-leadership. *International Journal of Professional Management*, 7 (2), 1-16.
- Karahan, M. (2016). *İşletmelerde yenilik süreci yönetimi*. Atlas Akademi.
- Kazançoğlu, İ. & Dirsehan, T. (2016). Sosyal inovasyon ile sakin şehirlerarasındaki ilişkinin sosyal girişimciler açısından incelenmesi: Seferihisar örneği. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7, 135-161.
- Kerimoğlu, E. & Sözer, S. (2017). Türkiye’de bölgesel rekabet ve rekabetçi bölgeler. *Planlama Dergisi*, 27 (3), 236-253.
- Mulgan, G. (2006). The process of social innovation; Innovation: Technology. *Governance, Globalization*, 1 (2), 145-162.
- Özdemir, F. & Ar, İ. M. (2015). Sosyal yenilik üzerine bir alan araştırması. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 4 (1), 17-43.

Özmete, E. (2013). Sosyal hizmet ve inovasyon. *Biz Bir Aileyiz Dergisi*, 1 (4), 1-4.

Özmete, E. & Akgül Gök, F. (2015). Sürdürülebilir kalkınma için sosyal inovasyon ve sosyal hizmet ilişkisinin değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 26 (2), 127-143.

Yavuzaslan, K. (2017). Brexit yol ayrımında Avrupa Birliği sosyal bütünleşme çabalarına inovatif bir yaklaşım: Sosyal inovasyon. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (1), 225-250.